

Op stap met

Op stap met Theo Hagendoorn

Met als thema: beheeringrepen bekijken.

Door: Jan Alewijn Dijkhuizen

Op een warme ochtend, jawel, de ochtend ervoor was het 5 graden, nu op 16 oktober is het 21 graden, ga ik met Theo fietsend wat gebieden bezoeken in de Duinen van Oostvoorne. We kijken hoe het met de opengewerkte valleiranden en duinhellingen gesteld is. De KNNV-plantenwerkgroep heeft naast het vele inventariseerwerk ook een aantal quick scans gedaan om te kijken welke effecten zichtbaar zijn na al die indringende maatregelen van afgelopen jaren.

We beginnen in de Gamandervallei waar mede dankzij de adviezen van de plantenwerkgroep als proef een stukje geplagd is om te kijken of de zeer zeldzame moerasgamander daarvan weet te profiteren. Door de extreem hoge waterstand zijn er dit jaar geen exemplaren tot bloei gekomen maar Theo vertelt dat dit niet erg is, moerasgamanders planten zich ook via wortels voort. Zowel binnen als buiten het geplagde gebied zijn dit jaar eindelijk weer eens wat meer moerasgamanders aangetroffen, dit jaar 360 tegen 293 in 2023 en 273 in 2022. Theo en ik gaan enthousiast door de knieën om foto's te maken want ze staan er zeker!

Duizendguldenkruid. Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen.

Theo bij de gele hoornpapaver.
Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen.

We fietsen verder naar de Sipkesslag en onderweg vertelt Theo hoe hij ooit bij de KNNV terecht gekomen is. Het is vooral te danken aan Albert Roodink die hem meenam met excursies en zo kwam hij in contact met de plantenwerkgroep en later met de vogelwerkgroep. Theo en ik halen direct herinneringen op aan die tijd met Len Koorevaar, Paul Boeren en Hans de Ligt. Nu werkt Theo in de plantenwerkgroep vooral samen met Erik Ketting en in de vogelwerkgroep met Hans op den Dries. En daarnaast heeft Theo jaren achtereenvolgend van de vlinderroutes gemonitord.

Binnen de plantenwerkgroep is Theo op dit moment de coördinator maar de rol van Erik is zeker niet uitgespeeld, net als van al die andere actieve leden van de plantenwerkgroep die in de zomermaanden iedere maandagavond een gebied inventariseren. Zo heeft de plantenwerkgroep ook een bezoek gebracht aan "het verbrande duin". Dit deel van de duinen naast de Sipkesslag is in 1970 in brand gestoken en daarna een van de mooiste voorbeelden van open duinen geweest. In vroeger jaren stond hier onder andere de gele hoornpapaver die dankzij de werkzaamheden weer terug

blijkt te zijn en zich zelfs een beetje lijkt uit te breiden.

We gaan in dit gebied op een duintop zitten met een bak koffie en ronde koek en uiteraard stel ik vragen over Theo zijn jeugd, hoe hij zich voor de natuur is gaan interesseren. Hij vertelt dat zijn familie niet echt rijk was, dus veel vrije tijd werd wandelend buiten doorgebracht. Dat is zeer herkenbaar voor mij want mijn ouders gingen ook altijd wandelen met ons, naar de waterweg, Hoek van Holland en het Staelduinsebos. Hij vertelt enthousiast over de tijd dat hij in de sloot in de buurt waterbeestjes ging vangen: kikkers, salamanders, visjes en glasaaltjes...in een netje ving hij er wel 100, en nu vindt hij niets meer in dezelfde sloot.

Theo komt uit Barendrecht en via Hellevoetsluis is hij in Rockanje terecht gekomen. Hij is met pensioen na zijn werkzame leven als procesoperator bij een raffinaderij. Overigens waren zijn collega's Theo wel eens kwijt want dan zat hij op zijn knieën bij een bijenorchis of parnassia...Midden in de Europoort kan dat! En dan laat hij zich ontvallen dat hij al 35 jaar actief is bij de KNNV! Naast het coördinatorschap van de plantenwerkgroep telt hij samen met

Hans op den Dries vogels op de Beninger-slikken, en met Marja de Lange af en toe op de Zuiderdiepgorzen. Hij ging jaren mee met vogels ringen op het Groene strand en later op het Parnassiavlak. Theo vertelt een paar leuke verhalen hoe hij al enkele keren staande is gehouden in het Quackgors door een BOA van Natuurmonumenten die hem duidelijk niet geloofde tot hij de naam Tom Visser noemde, “onze Tom Visser? Ja jullie Tom Visser”. En ook eens een stevig gesprek had met een politieagent die vooral kwaad was omdat hij zijn hand aan het prikkeldraad had ontploegd toen hij achter Theo aanging... Al pratend op de duintop zien we nog een uitgebloeide gele hoornpapaver staan.

We lopen eromheen in de hoop nieuwe rozetten te vinden maar het plekje waar de hoornpapaver staat is al behoorlijk aan het vergrassen. Gelukkig zien we op heel veel plekken vervolgbeheer na de grote ingrepen. Maar hier missen we de konijnen. We vinden hier en daar een keutelplekje, dus ze zijn er nog wel maar veel te weinig om invloed te hebben. We hopen beiden dat nu de rust in het gebied teruggekeerd is de konijnen het beter gaan doen. De beheerder kan tenslotte niet alles maaien.

Het gesprek dwaalt af naar een ervaring die Theo had om half 2 's nachts toen hij met Hugo van der Wal uilen ging luisteren bij het Breede water. Je kunt uilengeluiden uitlokken door zelf deze geluiden na te doen, dus op deze manier lukte het ook om uilen te laten antwoorden. Dachten ze... want even verderop stond ook midden in de nacht een ander hetzelfde te doen. Rare lui die vogelaars.

We stappen op en lopen een heel eind langs het Inspectiepad. Hier is aan de duinzijde van het pad een hele lange strook kaal gemaakt. Dit leverde afgelopen zomer een fantastisch gezicht op van bloeiende toortsen, en zelfs nu bloeit er nog een vlokkige toorts. Alle overige uitgebloeide toortsen staan als kaarsen overeind, honderden op een rij, een imposant gezicht.

Toortsen langs het inspectiepad. Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen.

We horen overigens van andere onderzoekers dat er op deze hellingen in ieder geval weer zandhagedissen zijn gezien. Theo legt uit dat ze hier geïnventariseerd hebben door op enkele plekken een vier meter brede strook haaks op het pad naar boven alles te noteren wat ze zagen. Theo geeft aan dat deze inventarisaties in 2023 op verzoek van ZHL en 2024 op eigen initiatief zijn uitgevoerd omdat de plantenwerkgroep graag wilde zien hoe het gebied zich na de grote ingrepen ontwikkelt. Hij zegt er meteen achteraan, het moet wel allemaal leuk blijven! We zijn enthousiaste vrijwilligers en geen betaalde krachten. Dus vragen van gemeenten en waterschap worden zeer kritisch bekeken.

Onderweg valt het ons op dat hier een aantal vrijwilligers alle abelen opschot aan het verwijderen is, en dat is al heel erg veel dus absoluut noodzakelijk.

Tenslotte fietsen we naar het Parnassiavlak. De vallei is grotendeels gemaaid maar een deel van de duintjes die kaal gemaakt zijn nog niet. We genieten hier van de rijkdom aan pioniersoorten die zelfs nog staan te bloeien zoals dwergzegge, duizendguldenkruid en herfstbitterling.

Theo wijst me ook nog op een grappig bolletje gras wat borstelbies blijkt te heten. Steeds als we het over het beheer en de resultaten van het ingrijpen hebben herhalen we steeds hetzelfde: alles staat of valt met nabeheer.

Moerasgamander. Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen

Overall waar nog niet gemaaid is zien we jonge elzen, abelen, bramen (hoewel we verwachten dat die verbranden door de hete zon op de helling langs het Inspectiepad en dus wel weer teruggedrongen worden) en esdoorns.

Kortom, Theo volgt met spanning de vervolgmaatregelen. Vooralsnog is hij over het algemeen zeer tevreden over de resultaten, dat mag best wel eens gezegd worden.

Gele hoornpapaver rozet. Foto: Jan Alewijn Dijkhuizen.